

14. Тодорцева Ю.В. Педагогіка толерантності: методичні рекомендації. Одеса: СВД Черкасов М.П., 2004. 90 с.

*Давиденко Г.В., доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри соціальних
технологій*

*Вінницький соціально-економічний інститут
університету «Україна»*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6893-8869>

*Балахонова О.В., магістрант 2-го року
підготовки, спеціальність «Соціальна
робота»,*

*Вінницький соціально-економічний інститут
університету «Україна»*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1447-4560>

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2022-23-24-18>

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

BASIC PRINCIPLES AND TASKS OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION

Анотація. Досліджено, що стан продуктивних ринкових відносин за своїми діями здійснює вирішального впливу не тільки на економічний розвиток країни, але й на функціонування соціальної сфери. Система соціального захисту нашої держави, насамперед взаємопов'язана із станом розвитку економічно-фінансової галузі, процес функціонування якої спрямований на забезпечення задоволення нагальних потреб населення, у поєднанні із підвищенням рівня та якості його соціального захисту. Виконання діяльності установами соціального захисту населення здійснюється за умов дотримання відповідних принципів, поєднання яких утворює належно продуктивні умови для забезпечення процесу розвитку всієї соціальної сфери держави. Основними факторами реалізації діяльності установ соціального захисту є запровадження соціального страхування та надання всіх видів соціальної допомоги. Головними завданнями соціального захисту населення в країні є забезпечення економічно-політичних процесів для функціонування системи соціального захисту, запровадження соціальних норм та гарантій, що спрямовані на зменшення відсотка бідності населення, виконання завдань соціально-економічних перетворень у державі, затвердження засад належного ведення соціальної політики всіма фондами. Діяльність установ соціального захисту населення реалізується за спрямуваннями

гарантування соціального забезпечення державної складової, повноцінного надання належної соціальної допомоги, реалізації потреб у соціальному обслуговуванні, виконання завдань соціального страхування.

Ключові слова: соціальний захист, соціальні гарантії, соціальна система.

Abstract. It has been studied that the state of productive market relations, by its actions, exerts a decisive influence not only on the economic development of the country, but also on the functioning of the social sphere. The system of social protection of our state is primarily interconnected with the state of development of the economic and financial sector, the process of functioning of which is aimed at ensuring the satisfaction of the urgent needs of the population, in combination with increasing the level and quality of its social protection. The performance of activities by institutions of social protection of the population is carried out under the conditions of compliance with the relevant principles, the combination of which forms properly productive conditions for ensuring the development process of the entire social sphere of the state. The main factors in the implementation of the activities of social protection institutions are the introduction of social insurance and the provision of all types of social assistance. The main tasks of the social protection of the population in the country are the provision of economic and political processes for the functioning of the social protection system, the introduction of social norms and guarantees aimed at reducing the percentage of population poverty, the implementation of the tasks of socio-economic transformations in the state, approval of the principles of proper conduct of social policy by all funds. The activities of institutions of social protection of the population are implemented in the directions of guaranteeing social security of the state component, full provision of appropriate social assistance, implementation of social service needs, fulfillment of social insurance tasks.

Keywords: social defence, social guarantees, frame of society.

Постановка проблеми. Необхідність дослідження проблем соціального захисту населення за умов сучасної економіки зумовлюється насамперед тими процесами, які відбуваються останнім часом в Україні. В першу чергу, це кризові явища, які чинять негативний вплив не лише на розвиток галузей економіки, а й на соціальну сферу; по-друге, недосконалість нормативно-правових актів, які регулюють сферу соціального захисту населення та ін. У зв'язку із цим соціальний захист виступає особливою формою соціального забезпечення, коли при обмежених ресурсах держави необхідно забезпечувати максимально можливе задоволення потреб населення. Саме тому питання щодо розв'язання проблеми функціонування ефективної системи соціального захисту населення на сьогоднішній день є актуальною та набуває особливої значущості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальний захист є визначальним напрямом внутрішньої політики держави, яка забезпечує захист прав людини, створює передумови для розширеного відтворення людиною своєї діяльності, а також суспільної системи в цілому. Дана проблема привертає увагу дослідників галузі

соціальних відносин, серед яких ми можемо відмітити В. Бідака, В. Гайдуцького, Л. Гончарука, Е. Лібанова, О. Палій, В. Скуратівського, А. Сіленко, С. Сіденко та інших.

Формування цілей. Метою статті є дослідження основних принципів та завдань соціального захисту населення.

Виклад основного матеріалу. На нинішньому векторі розвитку соціальної сфери країни, спостерігаються тенденції, що продукують визначення пріоритетних напрямків загальної соціальної політики держави. Їх становлення обумовлено стратегічними цілями економічного розвитку України, за основу яких проголошено досягнення: макроекономічної стабільності держави; досягнення стійких темпів зростання ВВП; суттєвого поліпшення добробуту працездатного та непрацездатного населення; здійснення модернізації діючої соціальної інфраструктури; суттєвого підвищення якості послуг із соціального захисту.

В сучасних умовах стан продуктивних ринкових відносин за своїми діями здійснює вирішального впливу не тільки на розвиток, але й на функціонування абсолютно усіх сфер діяльності держави. Також, не можна відкидати ролі економічно-фінансового стану і на процес формування загальної національної політики України, що спрямована на функціонування ринкової економіки соціально-орієнтованого типу. В умовах стрімкого зниження темпів фінансово-економічної діяльності, що насамперед було пов'язано з карантинними обмеженнями у зв'язку з пандемією Covid-19, а надалі, починаючи від 24 лютого 2022 р. з повномасштабним вторгненням росії до України, які кардинально вплинуло на стан вітчизняної економіки, дослідження принципів та завдань соціального захисту населення набуває першочергового значення.

Виконання завдань формування разом з послідуєчим вдосконаленням існуючої системи соціального захисту нашої держави, перш за все взаємопов'язано із станом розвитку всіх сфер діяльності країни, процес функціонування яких направлений забезпечення задоволення нагальних потреб населення, у поєднанні із підвищенням рівня та якості його соціального захисту [2, 3, 6, 8, 10].

Є очевидним, що процес забезпечення соціального захисту абсолютно неможливий без попереднього існування належної та відповідної інфраструктури, разом з регулюючими інститутами, також він супроводжується постійним формуванням взаємовідносин, що виникають у процесі представлення соціального захисту населення

Повноцінність та ефективність діяльності соціального захисту населення у повному обсязі залежить від загального економічного стану країни, та реалізацією економічної політики державою.

Виконання діяльності установами соціального захисту населення здійснюється за умов дотримання відповідних принципів, поєднання яких утворює належно продуктивні умови для забезпечення процесу розвитку всієї соціальної сфери держави, а саме:

- визначення соціального захисту пріоритетним напрямом діяльності суспільства

і держави;

- законодавче визначення основних соціальних гарантій;
- загальнодоступність і гарантований рівень соціального забезпечення найнагальніших життєвих потреб для всіх громадян;
- визначення рівня наданих гарантій на підставі соціальних нормативів;
- законодавчо встановлений розподіл відповідальності між державою, роботодавцями та працівниками щодо забезпечення гарантій із соціального страхування;
- забезпечення непрацездатному населенню рівня життя, який відповідає встановленому законом прожитковому мінімуму;
- відповідність основних засад соціального захисту рівню соціально-економічного розвитку держави [1, 4, 5, 7, 10].

І як видно, цілісна структура діяльності установ соціального захисту по своєму функціональному спрямуванню складається з наступних факторів реалізації їх діяльності, а саме:

- запровадження соціального страхування, як головного джерела та методу гарантування соціального захисту населення (реалізується тільки шляхом отримання коштів від результатів виконаної трудової діяльності);
- надання всіх видів соціальної допомоги.

І тому, можна відмітити що у кожному розвиненому суспільстві, політичні засади якого спрямовані на забезпечення та розвиток соціального захисту населення застосовуються наступні основні завдання:

- забезпечення економічно-політичних процесів, що своїми діями спрямовані на зменшення негативних наслідків, до яких відноситься низький рівень забезпеченості багатьох верств населення, шляхом представлення короткотермінових грошових допомог, офіційно визнаним як малозабезпечені, прошаркам населення;
- запровадження соціальних норм та гарантій, що спрямовані на зменшення відсотка бідності населення, шляхом забезпеченням належних умов для повноцінної участі громадян країни у соціальному страхуванні (застосовується для громадян працездатного віку).

Отже, діяльність установ соціального захисту населення спрямована на реалізацію засад існуючої соціальної політики кожної держави, а саме це:

- цілісний комплекс соціально-економічних перетворень у державі;
- спрямування економічних умов для розвитку підприємств;
- затвердження засад належного ведення соціальної політики всіма фондами;
- контролювання трудових відносин в організаціях;
- регулювання діяльності органів місцевих влад [2, 4, 6, 7, 9].

Але, загальновідомим фактом є те, що діяльність установ соціального захисту населення реалізується за наступними головними спрямуваннями:

- гарантування соціального забезпечення державної складової;
- повноцінного надання належної соціальної допомоги;

- реалізації потреб у соціальному обслуговуванні;
- виконання завдань соціального страхування.

Тобто, реалізація завдань соціального захисту населення здійснюється шляхом надання соціального забезпечення, представлення соціальної допомоги і соціального обслуговування, що у свою чергу неможливо без соціального страхування.

Як відмічалось вище, реалізація діяльності наведених складових соціального захисту виконується за рахунок отриманих фінансових надходжень, а саме за рахунок:

- здійснених податкових платежів;
- відрахованих внесків до фондів;
- або будь-яких інших надходжень, що отримуються від державного бюджету.

Висновки. На сьогодні в нашій країні утворено цілісну систему функціонування різноманітних фондів, напрямком діяльності яких є забезпечення соціального страхування на державному рівні, та у яких здійснюється акумулювання необхідних грошових коштів, що у послідуєчому спрямовані на реалізацію завдань із соціальної проблематики.

Список використаних джерел

1. Давиденко Г. Соціально-педагогічна робота зі студентами з особливими освітніми потребами у навчально-виховних підрозділах університету «Україна». *Витоки педагогічної майстерності*. 2018. № 22. С. 73.

2. Давиденко Г.В. Включення людей з інвалідністю в суспільне життя та освітній процес: шляхи оптимізації. *Наукові записки: збірник наукових праць*. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. 2015. № 135. С. 93-96.

3. Давиденко Г.В. Умови впровадження інклюзивного навчання у вищих навчальних закладах Європейського Союзу (психолого-ментальний, організаційний та соціальний аспекти): навч. пос. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 102 с.

4. Давиденко Г.В. Адміністративні моделі впровадження освітньої інтеграції молоді з інвалідністю у суспільство: досвід країн Європейського Союзу. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2014. № 28 (321). С. 51-56.

5. Давиденко Г.В. Проблеми освітньої та соціальної інтеграції людей з інвалідністю у країнах Європейського Союзу. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Вип. 5. Т. I (52). 367 Дод. 1. Київ. Гнозис, 2014. С. 122-130.

6. Балахонова О.В. Обґрунтування соціально-економічних параметрів суспільного життя на регіональному рівні. *Науковий журнал «Економіка: реалії часу»*. 2015. № 6 (22). С.24-31.

7. Балахонова О.В. Сучасні тенденції в системі управлінської звітності в контексті євроінтеграційних процесів. *Матер. III міжнар. науково-практ. конф. «Фінансові та економічні аспекти підприємництва»* (12-13 грудня 2018). Ірпінь, 2018. С.113-115.

8. Балахонова О.В., Захарченко Н.В. Теорія і практика регулювання економічних відносин у нестабільному середовищі. *Міжн. наук. вир. журнал «Сталий розвиток економіки»*. № 2. 2017. С.83-89.

9. Балахонова О.В. Аналіз підходів до вибору господарської системи сталого розвитку. *Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації: зб. наук. праць*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2021. Вип. 6. С.4-13.

10. Балахонова О.В. Економічна політика країни в контексті бюджетних обмежень. *Матер. X міжнар. науково-практ. конф. «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств»*. Одеса, Державний університет «Одеська політехніка» 2021. С.57-59.

Саранча І.Г. кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології та соціальної
роботи

Вінницький державний педагогічний
університет ім. М. Коцюбинського

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5715-6271>

Парнева Н., магістрант

Вінницький державний педагогічний
університет ім. Михайла Коцюбинського,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3609-8401>

Глухманюк О.І., здобувач 3-го курсу

Вінницький державний педагогічний
університет ім. Михайла Коцюбинського

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2022-23-24-19>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ САМОТНІХ МАТЕРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF THE ORGANIZATION OF SOCIAL SUPPORT FOR SINGLE MOTHERS IN WARTIME CONDITIONS

Анотація. В статті розглянуто основні міжнародні стратегії, які переважають у політиці соціальної підтримки одиноких матерів. Приділено увагу основним напрямкам здійснення соціальної політики щодо неповних сімей в Америці. Висвітлено типи соціальної політики, спрямовані на протидію ризикам бідності, з якими стикаються одинокі матері. А також вивчено практичні аспекти соціальної роботи з одинокими матерями в Австрії, Естонії, Ірландії, Італії, Португалії, Франції, Хорватії тощо.

Ключові слова: одинока мати, неповна сім'я, соціальна робота, соціальний захист, соціальна стратегія.